

Objavljeno v časniku Dnevnik, 1. marca 2010

Čas za disciplino in hladno glavo

Do pekla in nazaj, bi lahko poimenovali pot tečajev na delniških trgih od izbruha največje gospodarsko - finančne krize po drugi svetovni vojni. Medtem ko se je cel svet predlani pogosto spraševal o tem, ali smo priča koncu ekonomskega sistema, je bilo zasejano seme okrevanja in vrednost naložb na kapitalnih trgih je v lanskem letu zabeležila tudi trimesčne stopnje rasti, kar ne vidimo zlepa. Pesimisti so postali čudaki in čudaški optimisti preteklosti so postali modreci trenutka. V tej kratkoročni zagledanosti v borzni vrtiljak se pogosto izgubi strateški pogled, lekcije preteklosti ter veščine ustvarjanja premoženja. V naslednjih mesecih bomo z vami delil nekaj zaključkov in razmišljanj glede tega: **kako deluje trg, kako se umešča trenutno dogajanje v lekcije zgodovine, kako lahko na podlagi teh lekcij izboljšamo naše možnosti za ustvarjanje premoženja na kapitalnem trgu.**

Serijo člankov o naložbeni oziroma varčevalni strategiji začinjamo z grafom, ki smo ga na naši družbi pripravili predlani kot oporo pri umeščanju kriznega obnašanja delniških trgov v zgodovinski kontekst. Pri tem smo ustvarili tako imenovani kompozit oziroma po domače povedano **zlepljenko gibanja različnih delniških trgov skozi finančne krize povojnega sveta.** Vključili smo rusko, azijsko, ameriško posojilno krizo in pok balona tečajev delnic informacijskih družb ob prelomu tisočletja. Gibanje smo pričeli opazovati na dan, ko so tečaji dosegli lokalni vrh pred polnim izbruhom krize na finančnih trgih in ga opazovali 10 let po tej točki. Kompozit kaže nekaj, kar lahko poimenujemo tipičen borzni cikel. Logično je bilo, da smo pričali zaznati vzorec primerjati z dejanskim obnašanjem trga, in sicer razvitih delniških trgov in trgov v razvoju. Po skoraj dveh letih in štirih mesecih spremljanja dogajanja od lokalnega vrha pred izbruhom krize in primerjanju z zlepljenko zgodovine z dejanskim dogajanjem lahko opazimo, da je presunljivo, kako blizu sta si bila v tem obdobju zgodovina in dejansko dogajanje, še zlasti ko gledamo časovno primerjavo glede tega, kdaj se je praviloma oblikovalo dno in kaj je sledilo v odboju tečajev potem, ko se je dno oblikovalo. Na grafu smo dodali gibanje tečajev na delniških trgih v razvitih gospodarstvih in tistih v razvoju. Kot vidim, nas zgodovina svari, da prihaja **po postkriznem skoku tečajev obdobje prehoda in preizkušnja zaupanja v trg.** Skozi to fazo je po našem mnenju za dolgoročneje zazrte bistvena **disciplina pri varčevanju** za tiste, ki pa imajo krajši naložbeni časovni okvir, pa predvsem **previdnost in čim manj impulzivnih odločitev.** Zakaj tako mislimo in kako se je smiselno obnašati in gledati na prihajajoče obdobje, pa bomo nadaljevali čez mesec dni. V vmesnem obdobju pa boste lahko prebrali naše poglede na megatrende, ki bodo krojili svet, in sicer **zagotovitev preskrbe z energijo s poudarkom na obnovljivih virih, zagotavljanje infrastrukture za normalno življenje in delovanje gospodarstva ter demografske spremembe, s katerimi se bomo soočili.**

Andraž Grahek, direktor naložbenega sektorja, KD Skladi

Več člankov na www.kd-skladi.si

Vzorec krize in okrevanja na delniškem trgu

Lokalni vrh pred zlomom = 100 EUR

— Kompozitni indeks kriz — Razviti trgi dosedaj — Trgi v razvoju dosedaj

